

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus Dijous 8 de Septembre de 1898

Núm. 3.603

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. 1.500
n provincies trimestre. 3.500
Estranger y Ultramar. . . . . 7.
Anuals, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals
llibrerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Farmacia Serra

Arrabal Santa Anna, 80, prop á la plassa de Catalunya (Teléfono 13)

La que paga més contribució de la provincia

FARMACIA OBETRA TOTA LA NIT

SECCIÓ DOCTRINAL

Comparansa.

Recordém que al començament de la guerra yanqui-panyola, un distingidíssim company de causa, al veure en un periódich il·lustrat lo retrato del comodoro Dewey ab son uniforme senzill y sense cap mena d' adorno y l' del contra-almirall Montojo nos feu notar que un cop d' ull donat sobre ls retrats d' aquells dos personatjes, donava ja á compendre qui dels dos havia de resultar victoriós en la lluita. La dita de nostre amic, no era pas feta sense fonament: los pobles menys aficionats á la fanfarría acostuman á ser sempre ls mes forts y ls de més valua. Succeeix en ells lo mateix que passa en los individus: aquells més aficionats á adornar sas personas ab colors dels que eridan la atenció, á guarnirse ab rellihents joyas y á buscar lo que ls fassa semblar diferents de la majoría, son sempre los que mes poca cosa valen. En cambi, el home que per sas qualitats sobressurt de la massa, may busca en sa indumentaria un medi de singularisarse entre la gent vulgar. Espanya, sempre ha sigut la mateixa: tan te que la busquen en aquells temps de la Edat-mitja, quan era governada per Pere el Cruel y Enrich IV, com en temps de Carles I y Felip II, lo mateix es que la estudihi quan governava Felip IV y Carles III, com en los actuals temps; sempre, sense cap excepció, la veureu amiga del oropell, sempre enamorada de la ostentació.

De tots los noms que han figurat més en la guerra, pertanyents á las escuadras yanquis, sols dos han obtingut un sol ascens. En Dewey, lo vencedor de Cavite y l' verdader conquistador de la isla de Luzón, y Hobson, l' atrevit tinent que ab tanta sanch freda enfonzà l' «Merrymac» á la entrada del port de Santiago, sense temer lo foch granejat de las baterías espanyolas.

Los demés no han arribat á guanyar grau; s' han hagut de contentar guanyant llochs en l' escalafó dels de son empleo. En Sampson, lo bloquejador de Cuba, lo vencedor de la esquadra de Cervera, ha guanyat vuyt números; Schley, n' ha pujat quatre; Wislon y Anderson, calificats d' heroes en los partets oficials; n' han guanyat cinch; y Jordi Cowie, s' ha hagut de contentar ab quatre, ab tot y atribuhirli, com á enginyer jefe de la esquadra de Sampson, una gran part del éxit en la derrota de la esquadra espanyola d' en Cervera.

L' exercit de terra, sols ha obtingut una declaració oficial, afirmant que «ha demostrat que no te las condicions que l' poble america necessita pera las contingencias d' un pervenir y queda imposada per necessitat urgent la seva reorganización».

Ab la sola apuntació del problema comparatiu pot veureu ben clar, si tenia rahó nostre benivolgut company de causa, quan afirmava que la senzillesa del comodoro Dewey, era per sí sola, un bon indici per creure en la victoria de la República Nort-Americana.

R. PRATS.

Actualitats

No poden mirar la premsa, ja diaris, ja periódica, ja important, ja de poca monta, que, en una ó altra forma, no hi troben en cada número la mateixa cansó;

ó sia: que l' poble es un bet mort, que no té pols, que s' fan precisos homes nous, ideals nous, aspiracions noves, y que sols aixís es possible la regeneració de la patria. La majoría no s' cuida de dir quins son aquets ideals y aquets homes; sols alguns poch senyalen las idees que poden portar dias de benestar á la patria. Los mateixos ministerials fan coro en aquestes opinions; y aquets, francament, no tenen dret á piular, no tenen dret á enriures ó á maltractar el país, porque es sempre digne de tota consideració la víctima, sigui quina sigui. Aqueixa opinió, es dir, que son precisos, si s' vol avansar una mica, ideals nous y aspiracions també noves, la creyém exacte y tan evident que es perdre temps entretenerse á explicarla.

Aqueixa opinió que avans no era escoltada ha passat á la categoria d' axioma d' ensá que l' simpático Silvela ha publicat en *El Tiempo* lo tan carequejat article «Sin pulso». Y que, per cert, l' article no diu res, si exceptuem alló de que l' poble es mort, de que no té pols... No es mal curandero en Silvela; pero, aixó sí, no es bon metje. Te tolas las trapicerías necessarias pera governar; pero, es home que per governar fa tots los papers del ano y per lo tant, falta sinceritat, es orupulós; ausencia de qualitat que veuen la seva poca fé en lo que diu; y més encare, que no pot pensar lo que diu. Ab tals precedents, la figura d' en Silvela queda molt per sota de la que exigeixen las circunstancias.

Lo més curiós que ls mateixos que han fet lo que han pogut pera ensorrar l' Espanya vinguin are á cantar la palinodia; es dir, á cantar la palinodia, á sostenir que l' poble es mort, que no te tracte polítich, que no sab de lo que va, com si ells no fossin los primers que han contribuít á aqueix desastre, com si no fossin mestres en malmetre fins l' ánima política y nacional del poble.

Aqueixos contra sentits, aqueixos *viceversas* no més passen á Espanya, convertida per la gent d' avuy en una mena de Xauxa al revés. Perque s' veu com aném, aquí va lo següent. Es sabut que quan ens barallavam ab los Estats Units tota la premsa s' entretenia en averiguar lo que costava als Estats Units lo sosteniment de la guerra; després de molts *travalls*, van arribar á averiguar que ls gastos pujavan á una millonada de duros diaris. Devant d' aquesta xifra tots los periodistes van quedar espelmats y conveniren *unanimament* que la guerra no podía durar, y per aixó en Romero Robledo va dir «que duri, que duri, la guerra; ja veurém com »dessagrante ls Estats Units per la ferida *metálica* »que ls hem fet s' haurán d' *entregar*. Si gastan diariament un pou d' or!» Y efectivament, la guerra no ha durat porque ls *entregats* som nosaltres. Aixó sí, may ningú va calcular ni *por asomo*, lo que ns costava á nosaltres lo fer lo *Quijote*; are, quan esta dalt y benehit, surten ab lo *ciri trencat* de que nosaltres gastavam diariament 40.000 duros. Qué tal? Qui gastava més, relativament s' entén, los Estats Units ó Espanya? Estíavam empenyats de fer la guerra al Rostchild, confiant ferli acabar los cuartos, nosaltres, pobres jornalers que ab prou feynas podem, donar pá á la familia. Si aixó no es ser boig *arrematat* no sé qué será.

Y lo pitjor es que aquest mal difícilment se cura. Las malalties del cervell son sempre terribles. Y ab los anys que la tenim li hem agafat tal carinyo que, curantse, fora tréurens una de nostras més estimadas entranyas. Per aixó, lo *metje* que ns curi ha de ser d' altura; y dintre la política centralista no hi veyém cap persona capassa de ferho. No es dintre la *corrupuda* y *corruptora vila del os* ahont se troban las pocas personas que no han suferi lo contagi del *quijsotisme*; es

pels plans y montanyas de las encontradas d' algunas fraccions d' Espanya, ahont podem trobarse enteniments sans y voluntats de ferro, qualitats necessarias pera dar una empenta á la regeneració de nostre país. Y ells son los que han de venir; los que han de governar. Las circunstancias mateixas senyalen també las idees que han de presidir en la política de lo successiu. Desacreditat lo centralisme, s' imposa l' autonomia regional ab tolas sas consecuencias; desprestigiada la política romántica d' ahir, s' imposa la política *positiva*; destetas las *llegendas* s' imposa l' coneixent de la realitat.

Lo pes mateix de las idees se fa ja pas. Lo cambi s' realisa en molts inconscientment, pero, no hi ha dubte de que s' realisa. Diguinlo sino lo projecte de la Diputació barcelonina y del Foment del Treball Nacional; diguinlo sino aquí st despertar de las fins avuy ensoñadas regions espanyolas, desveltament precursor d' interessantíssims fets, que, á no duntarho, han d' acabar ab lo triomf de las causas nacionalistas; diguinlo, en una paraula, la premsa independent, la gent imparcial, la gent sensata y de criteri, lo mon tot, que no pot deixar de veure que tota idea que s' enfonza porta en son dintre una altra idea que alashoras puja, moltes vegadas la mateixa que avans més s' ha odiat. Lo desprestigi dels *contraris* contribueix molt al triomf dels *taoables*; sense aquells desprestigis las organizaciones políticas cambiarían molt poch, porque l' mon, del modo que va no s' preocupa gayre del valor, de la bondat intrínseca de las idees governamentals. Sens dubte, que es aixó consecuencia de sa falta de tacte polítich; pero, los polítichs han de tenir present aqueixa circunstancia pera millor sortejarla. Per aixó costa més *governar* be que alcansar lo *governar*.

Avuy, com ja hem dit, las corrents políticas se decantan cap á la descentralización en quina s' troba el germe del autonomista, idea salvadora, y resteuradora de las energías mortas, la única que pot engrandir la Espanya.

Aixís sembla ho té escrit lo Destí, y aixís ha d' esser pel be de tots.

N. S. y A.

Notas regionalistas al extranjero

INGLATERRA

No fou solzament á Dublin ahont commemorá lo poble irlandés lo centenari del alsament de 1798. Killala, Kilmunmin, Ballycaste y altres poblacions d' Irlanda han seguit l' exemple de Dublin. A Ballina las festas del patriótic aniversari tingueren una importancia extraordinaria. Va colocarse la primera pedra pera l' monument que s' aixecará á la memoria del general Humbert y de tots los soldats francesos que á las sevas ordres moriren en defensa de la causa d' Irlanda, ara fa cent anys.

La ceremonia tingué lloch baix la presidencia de «miss» Maud Goune, devant d' una concurrencia numerosíssima. La població estava adornada ab banderas irlandesas, francesas y americanas. Acte seguit va celebrarse un meeting ahont se pronunciaren entusiasmats discursos.

Lo que ha caracterisat á las festas de Ballina, es que han sigut organizadas per los nacionalistas més radicals: aquells que no volen cap compromís ab Inglaterra, que reclaman la llibertat absoluta d' Irlanda y que son adversaris decidits de tots los polítichs parlamentaris.

AUSTRIA-HUNGRIA

Las dèrres conferències que, entre ells y ab l'emperador han celebrat lo comte Thun, lo baró de Cauffy y los ministres Kaizi y Berneither no han tingut per ara cap resultat. S'han presentat moltes proposicions sense que una sola d'elles obtingués la aprobació de tots.

Les notícies que corren, y las suposicions dels periòdichs, respecte de la sort definitiva que tindrà 'l pacte unitiu son tant contradictories, que 'ns abstenim de copiarlas. Dintre poquíssims dies sabrem la solució, que s'haurà donat á aquest assumpto, solució que, si no es molt radical y de caràcter francament federalista, no vindrà á resoldrer res, ni á millorar per res la situació del imperi austriach-húngar.

Devant la expectativa de que 'l govern austriach torni á obrir lo Parlament y de que, pera evitar la obstrucció dels pangermanistas, vulgui dar satisfacció á las sevas injustas pretensions, los txechs estàn decidits á lluytar ab forse coratge pera impedir que 'l govern se surti ab la seva. Lo ministre Kaizi, ja va declarar al comte Thun y al emperador que si 's derogaven las ordenansas blingües para Bohemia y Moravia tot lo poble txech se uniria y faria una campanya desesperada pera resistir una agressió tant injusta. Aquestas declaracions del ministre Kaizi han sigut aprobadas per totas las fraccions del partit txech. Tant es aixís que tots los diaris txechs, desde las «Narodni Listy» fins al «Politik», han publicat violents articles contra 'l comte Thun y sos propòsits de la derogació de las ordenansas, amensant ab una campanya d'obstrucció violenta per la que s'aniriam desde 'ls aristòcratas fins als demòcratas socialistas.

—Lo periòdich «La Tribuna» de Hermannstadt, ha publicat un article en que, després de parlar de la crisis perque amenassa la monarquia, convida als esclaus d'Austria y d'Hungria pera formar un gran partit federalista quin fi seria destruhir lo règimen actual y que sols aprofitaria als alemanys d'Austria y als magyars d'Hungria.

—Lo «Magyar Orszag» acaba de publicar la noticia de l'existencia d'una conspiració antimagyar preparada á Carlsbad y á Viena, inspirada per los homes de govern de Rumania y sostinguda per alguns quefes iava txecha. Lo oronóit seria presentar al emperador una diputació monstre composta de romans d'Hungria y de Transilvania, eslovachs, croates y serbis, que li exposarian las violencias de que som victimas per part del règimen centralista húngar.»

F. CAMBÓ.

Una comarca pintoresca

(Acabament)

Al deixar la carretera, lo camí las emprén riers amunt, sempre per sobre la gravalada del llit del riu, fins á trobar la carretera, que parteix del poble de Maspujols. Aquí, com en tants altres puestos, s'hi toca la mala administració epanyola, que per no fer un kilòmetre de carretera, se deix casi incomunicada pel pas del cerro una encontrada de las mes productoras del Estat.

Ans d'arribar á Maspujols, passant sempre per la Riera, lo camí obert per la Naturelesa, ya que 'ls homes no n'obran un altre de mellor, se atravessa la línia dels Directes, passant per sota un pont de 7 ells, que es una obra bastant notable. Passat lo pont, s'arriba als pochos minuts á l'esmentada vila, de casas antigas y pintorescas, casi superposadas unas á altres y coronadas per un campanar quina darrer cos ó punta es copiat del célebre campanar de Reus, y en conjunt diuhea que es igual á un de un poblet de l'Horta de Valencia.

Com hem dit, al arribar al poble, se torna á agafar la carretera, que puja lleugerament per la marge dreta de la riera que s'estreny y 'l paisatge se torna algo agrest. La carretera va serpentejant per entre un bosquet de pins, tenint á l'esquerra la montanya y á la dreta la gorja de la riera que ya te tot l'especte de un fresch riuet de montanya.

Caminém envers l'Aleixar. Lo paisatge que 's va passant es de lo mes pintorech de Catalunya, sembla un bossi dels Alps marítims que baixan fins á la frontera italo-francesa. De sopte, després d'alguns recolzes se descobreix una extensa vall en quina faldá s'assen-tan las vilas d'Aleixar y Vilaplana. Es una vall verament deleitosa, frondosíssima per sas hortas ben regadas ab las vinyas que las voltan, y pintoresca per círcul de montanyas que la tancan, en quin s'aixecan los espadats de las serras de l'Almossara, que s'eleven 850 metres sobre 'l nivell del mar.

A la mitja hora de Maspujols está situada la vila d'

Aleixar, de nom de fundació árabe, y patria del ilu-strat y poderós catalá don Joseph Guardiola.

L'Aleixar es una petita vila purament agricola, tant perduda y marejada per la política com totas las demés de la mateixa importancia, pero te sobre las altres alguns beneficis de quins deu estar gojose; tals son un hospital y un establiment d'ensenyansa dirigit per monjas de Sant Vicens de Paul. Ditas institu-cions, hospital y colegi, se troban instaladas en un sumptuós edifici que feu construhir á sas dispesas 'l esmentat don Joseph Guardiola, qui sufraga també tots los gastos que reportan. Dificilment se trobaria en un poble de aquella categoria un hospital y un colegi tan ben montat; la salut del oos y del esperit poca cosa poden allí trobar en falta. Lo metje del hospital den Miquel Font, es un excelent facultatiu y un verdader regionalista, que á sa carrera y á sa patria consagra sos estudis. Las monjas de la Caritat, encarregadas de la asistencia dels malalts y de la ensenyansa, son dignes d'admiració y elogi, sobretot la Superiora Sor Clementina, que á sa gran bondat y religiositat, uneix una ilustració vastíssima y grans abilitats perá las arts, com tinguerem ocasió d'admirar, de lo que deuen estar orgullosas sas deixebles.

Sortint admirats d'aquell establiment model, ens dirigem á Casa de la Vila, ahont se guardan antics documents en pergami, en quins constan los privilegis otorgats al poble per sos comtes y soberans. Un ne ve-gerem otorgat pel Rey en Pere, fill de D. Jaume I d'Aragó, y que porta la fetxa de 1344. Te Aleixar tam-bé una iglesia notable, pero li lleva importancia sos altars barrochs, recarregats y plens de colorinas, y quinas figuras xurriguerescas son de posicions y acti-tuts tan violentas, que sembla que vagin á saltar de sas capellas. Hi ha una Santa Teresa que es la nega-ció del misticisme. També té la vila un hostel y dos cafés. Sos carrers, en sa majoria son costaruts y em-pedrats, si be la plassa es enterament plana. Te unas aigües potables de excelent qualitat y pels voltants una compinya molt pintoresca.

Sortint d'Aleixar se torna á interrompre la carre-tera pera tornarse á trobar un kilòmetre mes amunt. Fa anys que hi ha un pont fet y terrenes indempni-sats, pero la carretera no 's fá... aneu á saber perqué no 's fá perqué som á Espanya y á Espanya, y lo que á Espanya...

Al cap de mitja hora mes de carretera s'arriba al poble de Vilaplana, d'aspecte agradable, bastant plá y situat en lo punt més pintoresch de la vall, per lo qual son moltes las familias que de Reus van á passar allí la temporada d'istiu.

Es certament bonica la situació d'aquest poble. Al mitj d'una vall profunda tancada per rocosas monta-nyas, y voltada d'un verdader jardí de vegetació, re-sulta sorprendent la tal vila. Recordo que la primera vegada que la vaig veure desde l'espadat del Coll de la Almossara, á uns 300 metres sobre d'ella, me sor-prenqué de veras, puig pensava mirarme una de nos-tres vilas en plé Camp de Tarragona.

La vila disfruta també d'excelents aigües potables. Entre sas pintorescas fonts, mereix ser visitada la del Mas del Joan, que brolla entre un frondós bosch d'al-sinas y roures. Hi ha en aquesta font una gran taula de pedra, feta d'una mola de molí, ab un pedris tot boltant, y al enfront, una colossal roca en quina hi ha tallada á pich y escoda una cunya ab sos fogons y son tinell, tot sobrejat per un espés entoldat de ramos.

Tal es, feta á quatre ceps, la descripció d'aqueixa pintoresca encontrada.

JOSEPH ALADERN.

CRÓNICA

OBSERVACIONES METEOROLÓGICAS

del dia 7 de Setembre de 1898

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

HORAS d'observació	BARÓMETRE aneroides	GRAU d'humiditat	PLUJA en 24 horas	AYGUA evap. en 24 h.	ESTAT del cel	OBSER. particular
9 m.	759	85		5.9	Nas	
3 t.	759	81				

HORAS d'observació	TEMPERATURAS			VENTS direccio	NUVOLS	
	Maxima	Minim.	Term. tipo		classe	can
9 m.	Sol. 43	19	25	S. S.	Cumul	0.3
3 t.	Sombra 34		29			

Se nos ha dit y á nosaltres nos ha costat molt lo créureho, que 'ls soldats repatriats que arriban á nostra ciutat no troban á la estació cap ánima piadosa que 's condolgui de las sevas penas.

Si fos aixís, nosaltres en nom de la caritat y senti-ments humanitaris que son distintiu de nostres vehins,

crídem l'atenoió de la Comissió nombrada pera donar auxilli al soldats que tornan de Cuba y li recomaném que sense perdre temps encomani als amos dels restau-rants de las estacions de ferrocarrils dels Directes y del Nort, que mitjansant lo ser companyats del Muni-cipal que allí hi ha d'haver de punt, los donguin lo que 'ls fassi falta pera reanimar son abatut esperit y sas pocas forsas.

Tingui la Comissió en compte que la major part de soldats no estàn malalts de malalties, sino de miseria, y com ja déyam ahir més falta 'ls fa una bona tassa de caldo que medicinas.

Los qui com nosaltres hem sentit de llavis d'un soldat, que ja l'havian ficat á la caixa pera enterrarlo, allá en aquella mortífera terra, no podém per menos de procurar que aquí á la seva Patria res los hi falti, y d'ajudarlos á arribar á la llar pera que 'l color y 'ls afec-tes de la familia los hi retornin la salut.

Compost l'anterior suelto que ja á havernos sigut possible, l'hauriam publicat en lo número d'ahir, nos enterém que ahir mateix nostre particular amic don Genaro Bartull, en sa qualitat de Trosorer de la Comissió d'auxillis als soldats visitá als amos dels restaurants de las estacions féntlos hi la encomanda que nosaltres interessavam, y que á l'arribada del tren de Madrid aná á la estació, segurament pera veure ai 's cumplian las sevas ordres y s'assentá á la mateixa taula que al-guns soldats que anavan de pas.

Los soldats favorecuts de ben segur que agra-hiren ab tot son cor la conducta del Sr. Bartull, conducta que nosaltres aplaudim y que 'ns agradaria veure imi-tar per tots los senyors que forman la Comissió.

Estém á las acaballas de la primera dezena del mes que som y molts de nostres vehins segueixen visitant las platjas de Salou, en busca, en aquellas ayguas, d'una fresca que no troban á ciutat.

Si seguim aixís, l'istiu d'enguany que per las plujes del hivern feya augurar que seria curt, podém dir que s'ha fet més llarch que un dia de dejuni.

Per no haverse reunit suficient número de senyors regidors ahir l'Excm. Ajuntament no va poguer cele-brar sessió de primera convocatoria.

La de segona la celebrará demà.

Hem rebut lo número corresponent al mes d'Agost de la «Revista de Sport» que 's publica en aquesta ciutat, la qual conté interessants escrits pera 'ls aficio-nats á pedalejar per més que 'l cronista y amic Pepe Stroch comensa lamentantse de la calor que durant tot lo mes passat regná.

Avuy celebran sa festa major las importants vilas de Falset, Cornudella y Vilaplana.

La vehina ciutat de Valls celebra també sa fira anyal.

Per aquest motiu serán en crescut número las fa-milias de nostra ciutat que 's trasladaran á algunas de las poblacions indicadas y de las que 's quedin moltas n'anirán á passar la diada en los masets y torres que contribuixen á embellir nostre camp.

De la partida d'Alcalá de Chisbert ni de la d'Aragó los periòdich res ne resan.

S'ha fós com bombolla de sabó.

Are tindrem una mica de feyna en la de Sans á Hospitalet, que no se sab ben del cert ahont pars, y passats alguns dias, molt será que no se'n aixequi al-guna á Madrid.

Lo que 's cerca es fer soroll y fer viure inqñiet al poble.

Hem rebut l'opuscul que la «Unió Catalanista» ha fet donar á la estampa ab lo títul de «Fets de la marina de guerra Catalana», extret de las Crónicas de Cata-lunya per en Francesch Rodon y Oller, ab un estudi preliminar d'en Lluís Domenech y Montaner.

No cal anomenar la importancia d'aquest libre ni la oportunitat ab que s'ha donat á la estampa, pre-cisament ara que á Espanya ab prou fenyas hi quedan barcos de guerra, pere si 'l recomaném á tots nostres lectors que no tinguen coneixement de las empreses portadas á cap per nostres marinos catalans, quan Cata-lunya era la mestressa de tot lo Mediterrani y sa en-senya gloriosa era temuda de nacions mes grans y po-derosas que ella.

Demá s'obrirán en aquesta ciutat las escoles públi-cas, donant comensament al curs de 1898-99.

Lo Colegi de Corredors Reals de Comerç de Barce-lona publica 'l següent avis:

«Denuncia de valors.—Lo senyor Sindich, President del Colegi d'Agents de Cambi y Bolsa de Madrid, par-

ticipa la denuncia per extravio presentada per don Benet Sardà, en nom de don Faustí Martínez, de Zaragoza, del Títol del Deute Exterior al 1 per 100, Série D. número 31.165.»

Hem rebut una atenta carta de nostre particular amic D. Carles Casallà, quefe de telégrafos d' aquesta ciutat participantnos que ha sigut nomenat Director del mateix ram ab destí á la veuina capital y prometentnos atendre desde Tarragona quantas queixas afectin al servey telegráfic de la provincia.

Agrahim la deferencia que ab nosaltres ha tingut lo senyor Casallà, aixís com los seus desitjs d' atendre á las queixas y per més que sentim lo seu traslado, com lo sentirán los bons amichs que deix en aquesta ciutat, lo felicitem per son ascens.

Las novetats exposadas aquesta setmana en lo Saló Parés son dos plafons decoratius pintats per Alfret Roig representant las quatre Estacions, duas en cada un de dits plafons, y un quadro al oli pintat per la senyora Bestriu von Mehren representant una dama del sigle XV consultant á una flor.

Ha sigut escripturat per la empresa del Teatro de Novetats pera la vinenta temporada d' ópera italiana 'l notable tenor Enrich Glanini, artista molt conegut del públich de Barcelona per haver cantat ab gran éxit en lo Liceo.

Vencent en primer d' Octubre próxim un trimestre de interessos del Deute perpétuo al 1 per 100 interior, la Direcció general del Deute ha autorisat á la Delegació d' Hisenda d' aquesta provincia pera admetre lo cupó corresponent al expressat venciment y en sa virtut s' ha acordat que desde 'l 16 del actual fins á fi d' Octubre rebin per aquesta Delegació los del referit Deute del 4 per 100 interior y exterior y sens limitació de temps las inscripcions nominativas del 4 per 100 de corporacions civils, establiments de beneficencias é instrucció pública, cabildos, cofradías, capellanías y demés que pera son pago se troban domiciliats en aquesta provincia.

Diuen de Madrid que en lo Jutjat del Centro, situat en lo carrer de Sant Felip Neri, duas donas, Angela Pasual y Tomasa Rodriguez, acudiren á celebrar un judici de faltas. Comensaren á declarar las duas rivales quan Angela tragué un revólver y dispará dos tirs á la Tomasa, sens acertarla.

Se produhi la confusió consegüent; intervingué 'l jutje ordenant la detenció de la bravia, la que registrada se li trobá un punyal de grans dimensions amagat en lo pit.

Lo recaudat shir per concepte de Consums puja á 1042'89 pessetas.

ESCORIAS THOMAS.
Végis l' anunci de la quarta plana. Dirigitse á casa Gambús, carrer de Vila Bou) 12.

SECCIÓ OFICIAL

Registre civil
del dia 6 de Septiembre 1898

Cap. **Naixements**
Cap. **Matrimonis**
Cap. **Deruncions**
Pau Piñol Arandes, 38 anys, camí d' Aleixar 35.

SECCIÓ RELIGIOSA

Sant d' avuy.—La Nativitat de Nostra Senyora.
Sant de demá.—Sant Gorgoni.

SECCIÓ COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 5

De Glasgow y Barcelona en 9 dias, v. inglés Rydal Fell, de 358 ts., ab tránzit, consignat als senyors Vda. y Nebot de P. Ferrer y Mary.
De Valencia y Barcelona en 2 dias, v. Vicente Sans, de 555 ts., capitá Garcia, ab efectes, consignat á don Joseph M.ª Ricomá.

Despatzadas

Pera Bristol y esc. v. inglés Rydal Fell, ab carga general.

Pera Londres y esc. v. inglés Georgian, ab efectes.
Pera Barcelona v. Vicente Sans, ab carga general.

Barcos á la carga
DIJOURS 8

Pera Bilbao y escalas vapor «Cabo Tortosa», consignatari don Marian Peres.
Pera Valencia, Alicant, Almeria y Málaga vapor «Grao», que despatxa don Anton Más.
Pera Cette y Marsella vapor «Cabo San Antonio», consignatari don Marian Peres.

DISSAPTE 10

Pera Liverpool vapor «Pinzón», consignataris senyors Mac-Andrews y C.^a

DILLUNS 12

Pera Cette, Marsella y Génova vapor «Alcira», que despatxa don Anton Mas.
Pera Christiania, Dramen, Christiansand, Arendal, Stavanger, Bergen, Aalesund, Christiansund y Tronchdelm, admetent carga pera aquets ports y demés de Noruega, vapor «Glanwern», que despatxan los senyors Boda germans.

Pera Burdeos, Helsingfors, Abo, Hangó, Borga, Loyisa, Kotka, Viborg, Fredrikshamn, Nystad, Raumo, Bjórneborg, Kristinestad, Vasa, Jakobstad, Gambia, Karleby, Uleaborg, San Petersburg y Reval; y pera Moskow, Warschau y Nischni Nowgorod, á flete corrido via San Petersburg, sortirá lo dia 10 de Septiembre lo vapor «Ariadne», que despatxan los senyors Boda Germans.

Pera Gothemburgo, Copenhague, Stokolmo, Christiania, Bergen, Maimó, Helsingborg, Norrköping, Gefle, Sundswall, Stettin, Danzig Koeninsberg Libau, Riga, y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemania y Russia, estar á la carga del 19 al 20 de Septiembre lo vapor Adolph Meyer, que despatxan los senyors Boda Germans.

Pera Aalifax, Quebec y Montreal estar á la carga lo 30 del corrent lo vapor Bellona, consignataris senyors Mac-Andrews y C.^a

J. Marsans Roí

Representant: **JOAQUIM SOCIATS**
CARRER SANTA ANNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	57'	Filipinas	
Exterior	66'70	Aduanas	88'
Amortizable	67'	Cubas 1886	69'50
Fransas	24'45	Cubas 1890	54'
Norts		Obs. 6 0/0 Fransa	76'
Exterior Paris	41'75	Obs. 3 0/0 »	39'

GIROS

Paris 62'50 Londres 41'05
Se reben ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Descompte de cupons, compra y venda al comptat y per compte agé de tota classe de valors, compra de monedas y bitllets de tots los paisos.

Nota.—Se reben adhesions al conveni judicial del ferrocarril de Tarragona á Barcelona y Fransa, sense cap comissió, y se satisfén los cupons de Janer y Abril de dita Companyia.

BOLSI DE REUS

Cotisacions realissadas en lo dia d' ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	57'15	Cubas del 86	69'50
Exterior	66'70	Cubas del 90	53'87
Colonial		Aduanas	
Norts		Oblig. 5 p 3/4 Almansa	76'50
Fransas	24'40	Id. 3 p 3/4 Fransa	39'
Filipinas			

PARÍS

Exterior 41'75 Norts
GIROS
Paris 62'50 Londres 41'05

Se reben ordres pera operaciones de Bolsa. Compra y venda de tota classe de valors cotizables en Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paisos.

Nota.—Aquesta casa s' encarrega de la adhesió de las obligaciones al conveni de la Companyia de Tarragona á Barcelona y Fransa, anticipant lo pago dels cupons vensuts ab arreglo als tipos proposats en dit conveni.

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per los corredors de comers D. Joan Vallés Sureda, D. Joan Lauradó Prats, don Joan Vallés Vallduvi y D. Francisco Priu Demestre.

Londres á 90 dias fetxa.			
» á 8 » vista.			
Paris á » » »			
Marsella á 8 » »			

	VALORS LOCALS	DINER PAPER.	OPER.
	ACCIONS	0/0	0/0
Gas Reusense.		750	
Industrial Harinera.		500	
Banch de Reus.		475	
Manufacturera de Algodon.		100	
C. ^a Reusense de Tranvias.			
privilegiadas al 5 per cent.	150		

ANUNCIS PARTICULARS

¿Qué es hernia?

La hernia, terme facultatiu que significa lo que vulgament s' anomena quebradura, quebrancia, relaxació, (Trencat), es la separació dels teixits que forman la paret del ventre, per quina obertura surten los intestins.

¿Com se coneix?

Per la excrecencia, (bulto), mes ó menos tou ó mes ó menos gros que apareix estant dret y desapareix las més de las vegadas tirantse al llit.

¿Quinas son sas consecuencias?

La persona que sofreix aquesta dolencia orgánica, que apareix molts vegadas insensiblement y per relaxació natural dels teixits, ó be á consecuencia d' un esforç voluntari ó involuntari, com es lo tossir ó estornudar, está exposat continuament á una mort horrible; per aixó basta una mala digestió, ó una petita inflamació n la vora de l' anella ú obertura que deix passar l' intestí pera efectuarse la estrangulació del mateix.

Consecuencia de lo dit es lo creure que qualsevol armatost mentres tingui 'l nom de braguer ja es suficient pera aliviar sa dolencia, quan no es aixís, sino que es precis que 'l braguer sia aplicat en cada cas, per personas coneixedoras de son mecanisme, y no per mans inexpertes, que colocan braguers al azar, com si operació tan delicada fos la cosa més senzilla.

Braguerets de cauchou, ab ressort pera la prompta curació dels tendres infants.

Tirants Omoplátics pera evitar lo carregament d' espatllas.

Faixas hipogástricas pera corregir la obesitat, dilatació y abultament del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurjá especialista en lo tractament de las hernias ab llarchs anys de práctica en la casa de D. Joseph Clauselles de Barcelona. Establiment «La Cruz Roja».

REUS.—PLASSA DE PRIM.—REUS

Ferrocarril económic de Reus á Salou

Servey de trens que regirá desde 'l dia primer de septiembre de 1898.

Sortidas de Reus
Matí: 4'10, 5'45, 9'06.
Tarde: 12'35, 2'32, 4'02, 5'30, 6'59.

Sortidas de Salou
Matí: 4'56, 7'21, 10'49.
Tarde: 1'45, 3'19, 4'47, 6'19.
Nit: 7'49.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.
Reus 27 d' Agost de 1898.

TELEGRAMAS

Madrid 7.

Ahir fou conduhit al Jutjat un subjecte molt ben vestit, reclamat per las autoritats de Barcelona. Quan arribá á aquesta capital estigué amagat en casa d' un amic, d' ahont lo tregué la policia. Portat á la Delegació, estigué funcionant lo telégrafo molt rato, després de lo cual se portá al detingut á la Casa de Canónigos, de la cual ha desaparegut sense que s' enteressin d' aixó ni ugiers ni pelissonts. No ha tornat á saberse res del subjecte en cuestió, lo qual sembla que estava reclamat per varias estafas

—S' ha demanat al Govern de Washington autorisació pera enviar barcos de guerra á Filipinas pera repatriar als soldats ferits ó malalts d' aquell exércit. Encara no s' ha rebut contestació del Govern de Mac-Kinley.

—Se diu en los centres oficials de Washington que M. Withe no accepta lo càrrech que li han ofert en la comissió de Paris.

—Ahir fou detinguda una parella en lo moment de baixar del tren procedent de la Coruña. Ella era una hermosíssima dona que cridava la atenció per sa elegancia y esbeltés. Se creu que será una fugida que acabarà en la vicaría.

—Lo general Correa ha dit que per l' excessiu treball que pesa sobre éll, no ha pogut estudiar encara lo projecte sobre 'l servey militar obligatori.

—Segons la prempsa ministerial, lo senyor León y Castillo tornarà á Paris portant las insignias del Teisón d' Or pera 'l president de la República, y tot quedarà arreglat.

—Avuy publica la prempsa la llista dels morts á bordo del «Satrústegui». Ocupa tres columnas.

—Telegrafian de Miranda de Ebro que todas las forsas concentradas en aquella població han sortit pera sos respectius destins.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

SERVEY DE TRENS

SORTIDAS.

De Reus a Barcelona
 5:04 m. correo (Per. Villanova y Vilafranca), 1.ª, 2.ª y 3.ª.
 8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y diaspertes, (per Vilanova).
 12:11 t. mercancías, segunda y tercera.
 1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona a Reus

5:25 m. (per Vilafranca).
 9:46 m. (per Vilanova).
 1:58 t. per id.
 7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).

De Reus a Mora

9:35 m. — 3:40 t. — 7:49 y 9:57 nit.

De Mora a Reus

4:21 m. — 8:00 m. — 12:05 t. — 6:04 v. — 7:36 n.

De Reus a Tarragona

8:30 m. — 9:47 m. — 2 t. — 7:0 f.

De Tarragona a Reus

7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 n.

De Reus a Lleyda

5:50 m. — 5:50 t.

De Lleyda a Reus

5:50 m. — 5:50 t.

De Reus a Vimbodí

1:28 t. — 2:1 y 3:1 t.

De Vimbodí a Reus

9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona a Valencia

9:30 m. y 11:30 n.

De Valencia a Tarragona

14:1 m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas de arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8:30 m.
 De Barcelona (per Tarragona), 8:30 m.

De id. directo, 10:30 t.
 De id. id., 1:30 t.
 De id. a la correspondencia extranjera (per Ficamoixons y descendient de Lleyda), 7:30 t.
 De Madrid y Zaragoza, 8:30 n.
 De Lleyda y Huesca, 7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 27 de Noviembre y lo 19 de Diciembre de cada corriente any. Los de Cuba surten de aquesta Administraci6 lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de reforç a Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona a las 5:00 m.
 Pera id. a las 2:00 t.
 Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
 Pera id. id. id. (per idem) a las 2:00 t.
 Pera Tarragona, directe a las 7:00 n.
 Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y las lineas a las 8:00 m.
 Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucia y Extremadura a las 1:00 t.
 Los pobles servits per peatons a las 9:00 m.

NOTA: A la correspondencia dirigida a Teruel, Andalucia y Extremadura, que se deposita en los buzones despues de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

ESCORIAS THOMAS SALES DE STASSFURT

COM ADOB FOSFATAT

COM ADOB POTASSICH

GARANTIZADAS PURAS

SOLUBLES AL CITRAT

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA

KAINITA, ETC.

Lo més econòmic, lo més efícaç, lo més durader. baix garantia del Sindicat de ventas de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIÓ GARANTIDA DE 15 l/2 A 16-00 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l'empleo

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA

— El Nitrat de Sosa es un aboqant molt efícaç i segur, que s'aplica a totes las cullitas y cultius, donant lloc a un augment de la producció i a una millora de la qualitat de les plantes. Es soluble al citrat i no conté cap element tòxic per a les plantes ni per a l'home.

— El Nitrat de Sosa es un aboqant molt efícaç i segur, que s'aplica a totes las cullitas y cultius, donant lloc a un augment de la producció i a una millora de la qualitat de les plantes. Es soluble al citrat i no conté cap element tòxic per a les plantes ni per a l'home.

— El Nitrat de Sosa es un aboqant molt efícaç i segur, que s'aplica a totes las cullitas y cultius, donant lloc a un augment de la producció i a una millora de la qualitat de les plantes. Es soluble al citrat i no conté cap element tòxic per a les plantes ni per a l'home.

— El Nitrat de Sosa es un aboqant molt efícaç i segur, que s'aplica a totes las cullitas y cultius, donant lloc a un augment de la producció i a una millora de la qualitat de les plantes. Es soluble al citrat i no conté cap element tòxic per a les plantes ni per a l'home.

— El Nitrat de Sosa es un aboqant molt efícaç i segur, que s'aplica a totes las cullitas y cultius, donant lloc a un augment de la producció i a una millora de la qualitat de les plantes. Es soluble al citrat i no conté cap element tòxic per a les plantes ni per a l'home.

— El Nitrat de Sosa es un aboqant molt efícaç i segur, que s'aplica a totes las cullitas y cultius, donant lloc a un augment de la producció i a una millora de la qualitat de les plantes. Es soluble al citrat i no conté cap element tòxic per a les plantes ni per a l'home.

— El Nitrat de Sosa es un aboqant molt efícaç i segur, que s'aplica a totes las cullitas y cultius, donant lloc a un augment de la producció i a una millora de la qualitat de les plantes. Es soluble al citrat i no conté cap element tòxic per a les plantes ni per a l'home.

— El Nitrat de Sosa es un aboqant molt efícaç i segur, que s'aplica a totes las cullitas y cultius, donant lloc a un augment de la producció i a una millora de la qualitat de les plantes. Es soluble al citrat i no conté cap element tòxic per a les plantes ni per a l'home.

— El Nitrat de Sosa es un aboqant molt efícaç i segur, que s'aplica a totes las cullitas y cultius, donant lloc a un augment de la producció i a una millora de la qualitat de les plantes. Es soluble al citrat i no conté cap element tòxic per a les plantes ni per a l'home.